

Pārskats par Invaliditātes lietu nacionālās padomes darbību un funkciju īstenošanu 2019.gadā.

Pārskats sagatavots saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumu Nr.561 „Invaliditātes lietu nacionālās padomes nolikums” 17.5.apakšpunktu.

2019.gadā ir notikušas četras Invaliditātes lietu nacionālās padomes (turpmāk - Padome) sēdes: *6.martā, 17.jūnijā, 11.septembrī un 27.novembrī*, kurās izskatīti aktuālākie jautājumi personu ar invaliditāti efektīvākai tiesību aizsardzībai un īstenošanai. Katrā Padomes sēdē izskatīti jautājumi atbilstoši kādam Konvencijas¹ pantam, t.sk. apspriežot tādus jautājumus, kas attiecas uz iekļaujošu izglītību, personu ar garīga rakstura traucējumiem tiesisko aizsardzību un pieejama sabiedriskā transporta nodrošināšanas iespējām. Informācijas sniegšanai tika pieaicināti nozaru ministriju un to padotības iestāžu speciālisti.

2019.gadā katra ceturkšņa sēdē tika plānoti četri darba kārtības jautājumi. Katras sēdes pēdējais darba kārtības punkts tika atvēlēts, lai divi līdz trīs Padomes locekļi varētu iepazīstināt ar pārstāvētās iestādes vai organizācijas paveikto Konvencijas ieviešanā. Šādi Padomei būtu iespēja uzklaut 11 organizāciju vai iestāžu paveikto Konvencijas īstenošanā. Tā kā darba kārtībā bija nepieciešams iekļaut izskatīšanai papildu aktuālos jautājumus, nepagarinot sēdes ilgumu, Padome 2019.gadā varēja iepazīties ar četru iestāžu ziņojumiem. Šādu ziņojumu sniegšana tiek turpināta arī 2020.gadā plānojot katrā sēdē dot vārdu divām līdz trīs organizācijām vai institūcijām.

Tika izskatīti 19 no sākotnēji 12 darba plānā iekļautajiem jautājumiem un atbilstoši aktualitātei papildus tika izskatīti četri jautājumi: Pastāvošais obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas (OCTA) kompensācijas mehānisms personām ar invaliditāti un diskusija par atbalsta nosacījumu izmaiņu priekšlikumiem, sniegta informācija par plānoto pētījumu “Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas pamatnostādņu 2014.-2020.gadam novērtējums par periodu no 2014.-2019.gadam”, diskutēts par personu ar invaliditāti darba tiesisko aizsardzību un sniegta informācija par formalitāšu kārtēšanas procesa saīsināšanas iespēju bērniem, kuriem, sasniedzot pilngadību, garīgo traucējumu dēļ tiek ierobežota rīcībspēja. Divi jautājumi pārcelti izskatīšanai kādā no 2020.gada Padomes sēdēm. Lai arī Labklājības ministrija III ceturkšņa sēdē atsevišķi informāciju par

¹ Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām

Plāna pieejamas vides veidošanai Latvijā 2019.-2021.gadam² (turpmāk – Plāns) pieņemšanu un tā īstenošanu nesniedza, Labklājības ministrija visa 2019.gada ietvaros dažādos izpratnes veicināšanas pasākumos par vides pieejamību un tās lomu personu ar invaliditāti iekļaušanai sabiedrībā sniedza ieskatu par Plānā noteiktajiem uzdevumiem un turpmākajām darbībām vides pieejamības veicināšanai Latvijā. Plašāka informācija par Plāna noteikto pasākumu ieviešanas progresu Padomes locekļiem tiks sniegta pēc Plāna izvērtējuma ziņojuma sagatavošanas³.

Ņemot vērā, ka Padome ir konsultatīva institūcija, divas trešdaļas jeb 10 izskatītie jautājumi tika pieņemti zināšanai. Par vienu diskutēto jautājumu padomes locekļu viedokļi tiks atspoguļoti Labklājības ministrijas gatavotajā informatīvajā ziņojumā. Divos jautājumos Padome atbalstīja runātāju izteiktos priekšlikumus diskutētās problēmas risināšanai. Vēl Padome konceptuāli atbalstīja projekta ietvaros izstrādāto invaliditātes noteikšanas pieeju bērniem. Bet par vienu jautājumu padomes locekļi tika lūgti komentārus un priekšlikumus sniegt rakstiski.

Padomes sastāvā ir 17 locekļi. Padome ir lemttiesīga, ja tās sēdē piedalās vairāk nekā puse no Padomes locekļiem. Septiņi Padomes locekļi nodrošināja dalību visās sēdēs, no kuriem trīs locekļi – Labklājības ministre, biedrības „Latvijas Nedzirdīgo savienība” prezidents un nodibinājuma “Invalidu un viņu draugu apvienība “Apeirons”” valdes priekšsēdētājs – piedalījās visās sēdēs, bet divi locekļi vienā sēdē piedalījās paši, bet pārējām trijām deleģēja pārstāvi, savukārt vēl divi locekļi deleģēja piedalīties tikai pārstāvi. Četri padomes locekļi nepiedalījās vienā sēdē, bet pārējās sēdēs piedalījās paši vai deleģēja pārstāvi. Vēl četri padomes locekļi nepiedalījās divās sēdēs. Biedrības “Latvijas Pašvaldību savienība” priekšsēdis nepiedalījās trijās sēdēs, bet vienai sēdei deleģēja iestādes pārstāvi.

Visās sēdēs tika nodrošināts nepieciešamais kvorums jautājumu izskatīšanai un vajadzības gadījumā lēmuma pieņemšanai. Vissvarīgākais apmeklējums bija II ceturkšņa sēdē, kad piedalījās tikai 65% no Padomes locekļiem (nepiedalās seši). III un IV ceturkšņa sēdē nepiedalījās attiecīgi pieci un četri Padomes locekļi. Visapmeklētākā bija I ceturkšņa sēde, kad nepiedalījās trīs Padomes locekļi.

² Ministru kabineta 2019.gada 12.marta rīkojums Nr.113 “Par Plānu pieejamas vides veidošanai Latvijā 2019.-2021. gadam”

³ Labklājības ministrija Plāna ietekmes izvērtējumu par 2019. gadu un 2020. gadu ietvers informatīvajā ziņojumā par Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas pamatnostādņu 2014.-2020. gadam gala novērtējumā.

Pārskats par Padomes locekļu dalību 2019.gada sēdēs

Padomes sastāvs*:	2019. gada I ceturksnis (06.03.2019.)	2019. gada II ceturksnis (17.06.2019.)	2019. gada III ceturksnis (11.09.2019.)	2019. gada IV ceturksnis (27.11.2019.)
1.Labklājības ministrs	S	S	S	S
2.Izglītības un zinātnes ministrs	P	S	P	P
3.Ekonomikas ministrs	P	P	P	—
4.Veselības ministrs	S	P	P	P
5.Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs	S	P	—	P
6.Biedrības „Latvijas Pašvaldību savienība” priekšsēdis	—	—	P	P
7.Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas priekšsēdētājs	P	P	P	P
8.Tiesībsargs	P	P	P	P
9.Biedrības „Latvijas Nedzirdīgo savienība” prezidents	S	S	S	S
10.Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” centrālās valdes priekšsēdētājs	S	S	—	S
11. Biedrības „Rīgas pilsētas “Rūpju bērns”” valdes priekšsēdētājs	—	—	P	P
12.Nodibinājuma „Invalīdu un viņu draugu apvienība “Apeirons”” valdes priekšsēdētājs	S	S	S	S
13.Sabiedrības integrācijas fonda sekretariāta direktors	P	—	—	—
14.Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētājs	—	P	P	—
15.Biedrības „Latvijas Paralimpiskā komiteja” prezidents	S	—	—	S
16.Biedrības „Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem "Zelda"” direktors	S	—	—	—
17.Biedrības „Latvijas Darba devēju konfederācija” ģenerāldirektors	P	—	P	P

*S – Padomes sastāvā, P - deleģētais pārstāvis, — - nepiedalās

Atbilstoši Padomes 2019. gada darba plānam Padomes sēdēs tika izskatīti sekojoši jautājumi:

I ceturkšņa sēde **6.martā:**

	Izskatītais jautājums	Nolemts	Izpilde
1.	Nepieciešamais atbalsts vecākiem ar garīga rakstura traucējumiem, kuri audzina bērnus.	Biedrības „Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem "Zelda"” sniegto informāciju pieņemt zināšanai.	_____
2.	Jautājums par personas ar invaliditāti spēju pildīt Civillikuma 179.pantā noteiktos pienākumus pret apgādībā esošiem bērniem.	1. Sniegtos viedokļus Labklājības ministrijai atspoguļot, gatavojot izvērtējumu par iespējamajiem risinājumiem;	Labklājības ministrija izstrādā informatīvo ziņojumu Par atbalsta pasākumiem vecākiem ar invaliditāti, kuru apgādībā ir bērni, lai identificētu mērķa grupai – personām ar invaliditāti, kuru apgādībā ir bērni – patlaban pieejamos atbalsta pasākumus un izvērtēt nepieciešamību papildināt valsts atbalstu gadījumos, kad vecākam ar invaliditāti ir grūtības veikt sava bērna vai vairāku bērnu aprūpes pienākumu ierobežotu vai zaudētu darb spēju dēļ. Situācijas izvērtējuma un iespējamo risinājumu atspoguļojumā ietverti arī Padomes sēdē uzklausītie viedokļi. Informatīvo ziņojumu plānots izsludināt Valsts sekretāru sanāksmē 2020.gada otrajā ceturksnī.
		2. Nākamā gada darba plānā iekļaut jautājumu par personu ar invaliditāti nodarbinātības	Jautājums iekļauts 2020.gada darba plānā izskatīšanai III ceturkšņa sēdē.

	Izskatītais jautājums	Nolemts	Izpilde
		veicināšanas pasākumiem.	
3.	Informācija par Marrākešas līgumu.	1. Kultūras ministrijas sniegto informāciju pieņemt zināšanai; 2. Labklājības ministrijai personu ar invaliditāti pārstāvošajām organizācijām izplatīt Kultūras ministrijas un Latvijas Neredzīgo bibliotēkas sagatavotos informatīvos materiālus par grāmatu pieejamību pielāgotā formātā.	_____ Grozījumi Autortiesību likumā stājās spēkā 2018.gada nogalē, kad Latvijas Neredzīgo bibliotēka ar dažādiem informācijas materiāliem (plakāti, bukleti, lapiņas) informēja sabiedrību par pielāgoto grāmatu (Braila rakstā, palielinātā drukā vai audiogrāmata) pieejamību personām ar redzes vai citādām lasīšanas grūtībām. Tādējādi šī informācija jau bija zaudējusi savu aktualitāti. Patlaban vēl norit sarunas, lai no Latvijas puses kontaktpunkts kopiju pielāgotā formātā apmaiņai starp Eiropas Savienības dalībvalstīm un trešajām valstīm, kas ir Marrākešas līguma dalībvalstis, būtu Latvijas Neredzīgo bibliotēka. Tiklīdz puses būs sakārtojušas formalitātes un Latvijas Neredzīgo bibliotēka varēs veikt šo funkciju, Latvijas Neredzīgo bibliotēka par to informēs arī Labklājības ministriju. Saņemtā informācija tiks izplatīta Padomes locekļiem.
4.	Iestādes, organizācijas paveiktais ANO Konvencijas ieviešanai.	Tiesībsarga biroja un Ekonomikas ministrijas sniegto informāciju pieņemt zināšanai.	_____

II ceturkšņa sēde 17.jūnijā

	Izskatītais jautājums	Nolemts	Izpilde
5.	Pastāvošais obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas (OCTA) kompensācijas mehānisms personām ar invaliditāti un diskusija par atbalsta nosacījumu izmaiņu priekšlikumiem.	Atbalsta Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja priekšlikumu noteikt ierobežojumu atvieglojuma piemērošanai vienam īpašumā esošam transportlīdzeklim.	_____
6.	Aktualitātes sabiedriskā transporta pakalpojuma nodrošināšanā personām ar invaliditāti un plānotie pasākumi pakalpojuma pieejamības nodrošināšanai.	Autotransporta direkcijas sniegto informāciju pieņemt zināšanai.	_____
7.	Informācija par darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa "Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus" projektu Nr.8.3.4.0/16/I/001 "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai" (PuMPuRS), akcentējot pieejamo un sniegto atbalstu izglītojamiem ar invaliditāti.	Izglītības kvalitātes valsts dienesta sniegto informāciju pieņemt zināšanai.	_____

8.	Informēt par plānoto pētījumu “Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas pamatnostādņu 2014.-2020.gadam novērtējums par periodu no 2014.-2019.gadam”.	1. Labklājības ministrijai Padomes locekļiem elektroniski nosūtīt izskatīšanai pētījuma “Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas pamatnostādņu 2014.-2020. gadam īstenošana no 2014.gada 1.janvāra līdz 2019.gada 31. decembrim” (turpmāk – pētījums) tehnisko specifikāciju; 2. Padomes locekļiem piecu darba dienu laikā elektroniski sniegt komentārus un priekšlikumus.	Padomes locekļiem 2019.gada 2.jūlijā elektroniskā pasta vēstulē nosūtīta pētījuma tehniskā specifikācija un lūgts līdz 9.jūlija darba dienas beigām sniegt komentārus un priekšlikumus par Labklājības ministrijas sagatavoto tehnisko specifikāciju. Līdz norādītajam datumam komentāri vai priekšlikumi netika saņemti.
----	--	---	--

III ceturkšņa sēde 11. septembrī

	Izskatītais jautājums	Nolemts	Izpilde
9.	Jautājums par starpinstitucionālās sadarbības stiprināšanu, nodrošinot atbalstu bērniem ar invaliditāti vai ilgstoši slimojošiem bērniem, kuri kavē mācības vai nav reģistrēti izglītības iestādes sarakstos.	Izglītības kvalitātes valsts dienesta sniegto informāciju pieņemt zināšanai.	_____
10.	Mācību materiālu pieejamība bērniem ar redzes, dzirdes un garīga rakstura traucējumiem.	Valsts izglītības satura centra sniegto informāciju pieņemt zināšanai.	_____
11.	Pedagogu sagatavotība strādāt ar bērniem ar dažādiem traucējumiem.	Izglītības un zinātnes ministrijas sniegto informāciju pieņemt zināšanai.	_____
12.	Iestādes, organizācijas paveiktais Konvencijas ieviešanai.	Latvijas Darba devēju konfederācijas un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības sniegto informāciju pieņemt zināšanai.	_____
		Labklājības ministrijai Padomes locekļiem elektroniski nosūtīt sēdes laikā izskatīto jautājumu prezentācijas.	Visiem klātesošajiem Padomes dalībniekiem uz reģistrācijas lapā norādītajām elektroniskā pasta adresēm 2019.gada 11.septembrī nosūtīti sēdē prezentētie materiāli.

IV ceturkšņa sēde **27.novembrī**

	Izskatītais jautājums	Nolemts	Izpilde
13.	Personu ar invaliditāti darba tiesiskā aizsardzība	Atbalstīt Darba likuma 109.panta otrās daļas izslēgšanu un LM sagatavotā likumprojekta virzību.	Labklājības ministrija ir sagatavojusi likumprojektu “Grozījumi Darba likumā”, kurš paredz izslēgt Darba likuma 109.panta otro daļu. Likumprojektu plānots izskatīt 2020.gada 16.janvāra Valsts sekretāru sanāksmē.
14.	Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas īstenotā Eiropas Sociālā fonda projekta “Bērnu invaliditātes noteikšanas sistēmas pilnveide” (Nr.9.1.4.3/16/I/001) ietvaros izstrādātā pieeja invaliditātes noteikšanai bērniem.	Konceptuāli atbalsta projekta ietvaros izstrādātos priekšlikumus.	_____
15.	Formalitāšu kārtošanas procesa saīsināšanas iespēja bērniem, kuriem sasniedzot pilngadību, garīgo traucējumu dēļ tiek ierobežota rīcībspēja.	Labklājības ministrijas sniegtā informācija pieņemta zināšanai.	_____

Padomes priekšsēdētāja,
labklājības ministre

R.Petraviča

Sagatavotājs:
Padomes sekretāre,
Sociālās iekļaušanas politikas departamenta
vecākā eksperte
R.Veidliņa, 67782951
Ruta.Veidlina@lm.gov.lv

